

היינטיגע פארשטימלונגען

אונזער טייאישע פארשטימלונגען זענען אסאךליכע סאג-צייטונג

Nr. 14/1614 Łódź, Środa, 16 stycznia 1929 r. זיבעטער יאהרגאנג יאָרו מיטוואך, ה שבט תרפ"ט Nr. 14/1614
Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 74-71.

דיסקוסיע איז סיי וועגען ענדערונג די קאנסטיטוציע די פראייניגטע שטאטען ראטיפיצירט דעם קעלאג-אפמאך.

וואַרשא, 15. (טעלעפאניש פון אונזער ספעציעלע קארעספאָנדענט) היינט איז פאָרגעקומען די ערשטע טיים זיצונג נאָך די ווינטער פעריע. פאַר דער זיצונג מעלדעט טיים מאַרשאַלעק ראַשינסקי וועגען דער דיסקוסיע פון מיניסטער מייז-סאָויטש און דער נאָמיניאַציע פון דער צאָר אַלס יוסט-מייזער. דער טיים מאַרשאַלעק מעלדעט, אַז דאַס יוסטיץ-מיניסטעריום האָט צוגעזען די פאַרדערוג אַרױסצוגעבען די רעפּוזאַטען האָט און לעשטשינסקי ווױ אויך וועגען דער רעוויניאַציע פון דער סאַכאַקסי.

וואַרשא, 15. (טעלעפאניש פון אונזער ספעציעלע קארעספאָנדענט) היינט איז אונטערן פאַרזיך פון פּרעזעס גרינבוים פאַרגעקומען אַ זיצונג פון די דיסקוסיע פאַרנעמען דער פּאַרלעמענט פון די פּוילישע שטאַטען און מעלדעט אַז ער האָט אַלע פּאַליטישע ענינים אויף דער נאַהענסטער צוקונפּט און בעטראַכטען דערווייל נאָך די לויפּענדע ענינים און הויפּטעוועקליך דאַס שטייער-אָרען.

וואַרשא, 15. (טעלעפאניש פון אונזער ספעציעלע קארעספאָנדענט) היינט איז אונטערן פאַרזיך פון פּרעזעס גרינבוים פאַרגעקומען אַ זיצונג פון די דיסקוסיע פאַרנעמען דער פּאַרלעמענט פון די פּוילישע שטאַטען און מעלדעט אַז ער האָט אַלע פּאַליטישע ענינים אויף דער נאַהענסטער צוקונפּט און בעטראַכטען דערווייל נאָך די לויפּענדע ענינים און הויפּטעוועקליך דאַס שטייער-אָרען.

וואַרשא, 15. (טעלעפאניש פון אונזער ספעציעלע קארעספאָנדענט) היינט איז אונטערן פאַרזיך פון פּרעזעס גרינבוים פאַרגעקומען אַ זיצונג פון די דיסקוסיע פאַרנעמען דער פּאַרלעמענט פון די פּוילישע שטאַטען און מעלדעט אַז ער האָט אַלע פּאַליטישע ענינים אויף דער נאַהענסטער צוקונפּט און בעטראַכטען דערווייל נאָך די לויפּענדע ענינים און הויפּטעוועקליך דאַס שטייער-אָרען.

זיצונג פון יודישע קאלאג.

וואַרשא, 15. (טעלעפאניש פון אונזער ספעציעלע קארעספאָנדענט) היינט איז אונטערן פאַרזיך פון פּרעזעס גרינבוים פאַרגעקומען אַ זיצונג פון די דיסקוסיע פאַרנעמען דער פּאַרלעמענט פון די פּוילישע שטאַטען און מעלדעט אַז ער האָט אַלע פּאַליטישע ענינים אויף דער נאַהענסטער צוקונפּט און בעטראַכטען דערווייל נאָך די לויפּענדע ענינים און הויפּטעוועקליך דאַס שטייער-אָרען.

וואַרשא, 15. (טעלעפאניש פון אונזער ספעציעלע קארעספאָנדענט) היינט איז אונטערן פאַרזיך פון פּרעזעס גרינבוים פאַרגעקומען אַ זיצונג פון די דיסקוסיע פאַרנעמען דער פּאַרלעמענט פון די פּוילישע שטאַטען און מעלדעט אַז ער האָט אַלע פּאַליטישע ענינים אויף דער נאַהענסטער צוקונפּט און בעטראַכטען דערווייל נאָך די לויפּענדע ענינים און הויפּטעוועקליך דאַס שטייער-אָרען.

וואַרשא, 15. (טעלעפאניש פון אונזער ספעציעלע קארעספאָנדענט) היינט איז אונטערן פאַרזיך פון פּרעזעס גרינבוים פאַרגעקומען אַ זיצונג פון די דיסקוסיע פאַרנעמען דער פּאַרלעמענט פון די פּוילישע שטאַטען און מעלדעט אַז ער האָט אַלע פּאַליטישע ענינים אויף דער נאַהענסטער צוקונפּט און בעטראַכטען דערווייל נאָך די לויפּענדע ענינים און הויפּטעוועקליך דאַס שטייער-אָרען.

וואַרשא, 15. (טעלעפאניש פון אונזער ספעציעלע קארעספאָנדענט) היינט איז אונטערן פאַרזיך פון פּרעזעס גרינבוים פאַרגעקומען אַ זיצונג פון די דיסקוסיע פאַרנעמען דער פּאַרלעמענט פון די פּוילישע שטאַטען און מעלדעט אַז ער האָט אַלע פּאַליטישע ענינים אויף דער נאַהענסטער צוקונפּט און בעטראַכטען דערווייל נאָך די לויפּענדע ענינים און הויפּטעוועקליך דאַס שטייער-אָרען.

די פראייניגטע שטאטען ראטיפיצירט דעם קעלאג-אפמאך.

וואַרשא, 15. (טעלעפאניש פון אונזער ספעציעלע קארעספאָנדענט) היינט איז אונטערן פאַרזיך פון פּרעזעס גרינבוים פאַרגעקומען אַ זיצונג פון די דיסקוסיע פאַרנעמען דער פּאַרלעמענט פון די פּוילישע שטאַטען און מעלדעט אַז ער האָט אַלע פּאַליטישע ענינים אויף דער נאַהענסטער צוקונפּט און בעטראַכטען דערווייל נאָך די לויפּענדע ענינים און הויפּטעוועקליך דאַס שטייער-אָרען.

וואַרשא, 15. (טעלעפאניש פון אונזער ספעציעלע קארעספאָנדענט) היינט איז אונטערן פאַרזיך פון פּרעזעס גרינבוים פאַרגעקומען אַ זיצונג פון די דיסקוסיע פאַרנעמען דער פּאַרלעמענט פון די פּוילישע שטאַטען און מעלדעט אַז ער האָט אַלע פּאַליטישע ענינים אויף דער נאַהענסטער צוקונפּט און בעטראַכטען דערווייל נאָך די לויפּענדע ענינים און הויפּטעוועקליך דאַס שטייער-אָרען.

וואַרשא, 15. (טעלעפאניש פון אונזער ספעציעלע קארעספאָנדענט) היינט איז אונטערן פאַרזיך פון פּרעזעס גרינבוים פאַרגעקומען אַ זיצונג פון די דיסקוסיע פאַרנעמען דער פּאַרלעמענט פון די פּוילישע שטאַטען און מעלדעט אַז ער האָט אַלע פּאַליטישע ענינים אויף דער נאַהענסטער צוקונפּט און בעטראַכטען דערווייל נאָך די לויפּענדע ענינים און הויפּטעוועקליך דאַס שטייער-אָרען.

וואַרשא, 15. (טעלעפאניש פון אונזער ספעציעלע קארעספאָנדענט) היינט איז אונטערן פאַרזיך פון פּרעזעס גרינבוים פאַרגעקומען אַ זיצונג פון די דיסקוסיע פאַרנעמען דער פּאַרלעמענט פון די פּוילישע שטאַטען און מעלדעט אַז ער האָט אַלע פּאַליטישע ענינים אויף דער נאַהענסטער צוקונפּט און בעטראַכטען דערווייל נאָך די לויפּענדע ענינים און הויפּטעוועקליך דאַס שטייער-אָרען.

מול-מולב אויפן האַרציגען מזל-טוב אונזער זעגן-יעהוינגען מיטגליד און ליבלינג פון אונזער סעראיי, דעם ח' מענדעל שפּיטאלסקי צום געבוירט פון זיין ערשטן זעהנדעלע. זאָר פּויל נחת דערלעבען פון איהם!

מענער-מאָנאַטן-סעקציע און פאַר-קאָמיטע איצקאוויטש, בענקעל, סאַלאַן-גליצענשטיין, פּשעֶדבורסקי, שערמאַן, מאָרקסוואַן, פינקעלשטיין, פייטלאַוויטש, זילבער-שטיין, שלעזינגער, נאָדעלמאַן, קוטשינסקי און פּלוס.

לאָדז, דעם 15 יענואר 1929.

ס'איז דאָ צו פּערוואַרן פּאָליטישע און פאַרשידענע זאַכען.

שאַטישע העררינג

העלפט פון 1927 יאָר. ס'קען אויך זיין מיט פּעסלעך. צו ערשאַהרען אין

Związek Spółdzielni w Łodzi, Ogrodowa 74

א הערצליכען מזל-טוב

ווינטען מיר אונזער גרינדער אין גלייכצייטיג מיט פּערזענלעך פרוי **עלעבנאוויטש** צו דער האַכצייט פון איהר טאַכטער **גאלדע מיט ה' יוסף פּערעלבערג**

דעם יונגען פאַר ווינטען מיר, אַז זייער לע-בענס-וועג זאָל מיט שעהנע פּלוסען בעצירט זיין.

די פּערוואַרן-טאָג פון אַרטישע פּערסאָנעל צו העלפּען אַריבע א.ג.נ. "תּוֹמְכֵי עָנִיִּים" גרינדער מאַרץ 7.

בעקאַנטמאַכונג.

אין צוזאַמענפאַנג מיט'ן נאָהענסטען טערמין פון **באַר פון דער "PRACA"** געזעלשאַפּט.

ווערען אלע הערען און דאַמען, וועלכע געהערען צום קאָמיטעט, געבעטען צו קומען אויף דער זיצונג, וועלכע קומט פאַר די 16. ה. ח. 9 אַ זייער אין אַוועק און דער לעצטע פון דער געזעלשאַפּט מאָנטעפּיאָר "בני ברית", פּיעטריקאווער 77.

דאָקטוּראַנט.

אַלע מייע פריינד און בעקאַנטע, וועלכע האָבען מיר בעזוכט אין דער צייט פון מיין קראַנק-הייט דריק אויך אים מיין בעסטע דאַנק. גלייכצייטיג פּלעד אויך מייע קליענטען, אַז איך נעהם אָן ווייניגען אַזוי ווי פּריהער, גור אין גאַס ערשט פון דער גייער וואַך אָן.

מיט אַכטונג סטאַרשי פּעלדשער **א. מאַשקאוויטש** אַלעקסאַנדראַווסקא 15 3796

מזל-טוב ווינטען מיר אונזער פריינד זעליג ריינשטיין און פרוי

צו דער חתונה פון זייער ליבע טאכטער **סימע מיט ה' יצחק דוד גרינבוים**

און מיר ווינטען דעם יונגען פאַר אַ גליקליך צוזאַמענלעבען. שמואל זיסמאַן און פּרוי

דערמיט דריקען מיר אויס אונזער טיפּסטען ביידיד דער פאַ-מיריע ניימאַן צוליב'ן טיט פון זייער אונפּערגעבליכען פאַטער

נ. ע. נ.

זייט געטרייט מיט המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים. אברהם מאַרעוואַק און פּרוי.

דאָקטוּראַנט.

אַלע מייע פריינד און בעקאַנטע, וועלכע האָבען מיר בעזוכט אין דער צייט פון מיין קראַנק-הייט דריק אויך אים מיין בעסטע דאַנק. גלייכצייטיג פּלעד אויך מייע קליענטען, אַז איך נעהם אָן ווייניגען אַזוי ווי פּריהער, גור אין גאַס ערשט פון דער גייער וואַך אָן.

מיט אַכטונג סטאַרשי פּעלדשער **א. מאַשקאוויטש** אַלעקסאַנדראַווסקא 15 3796

עפענטליכע וואַרונג!

איך וואַרען אלע סאָהרים, אַז זיי זאָלען נישט נעמען פון ה' נאוויצקי, זאַכצאָגיאַ 54 קיין וועקסלען מיט מיין אונטערשריפט, ווייל דער שרייבט אונטער מיין נאָמען פּיסקוויא, אויך ווענד איך מיר צו ה' גאַוויצקי, אַז אויב ער וועט נישט אַ סוף מאַכען מיט דעם אונטערשריבען פרעמדע אויס-שטעלער, וועל איך דעם ענין איפּרעגעבען דער פּראָקוראַטור. מיט אַכטונג

בנימין גאַל, ווּסאַדניאַ 33 3799

רעדע פון מיניסטער זאלעסקי וועגן דער אויסערן-פארטיק פון פוילען.

שױדערליכער מאָרד פון ציגיינער איבער א יוד. שענקער-פאמיליע.

ווי ען. (י.ט.א.) די הונדערטער צייטונגען טיילען מיט וועגען א שױדערליכער רציחה, וואס ציגיינער זענען בעגאנגען איבער א יודישער שענקער-פאמיליע אין דער גאזעט פון בערעגאס ביים שאַפּע קיין מונקאטש (רומעניש-טשעכישע גרעניץ).

א יוד אין דער לאַנד-פערואל-טונג פון קארפאטען-רוסלאַנד.

פראג, (י.ט.א.) צום ערשטען מאל אין דער געשיכטע פון טשעכאסלאוואקיי בעטייליגט זיך א יוד אין א לאַנד-פערואל-טונג פון קארפאטען-רוסלאַנד, וואס בעשטעהט פון זעקס פערזאן, איז ציין אויך דער קאנדידאט פון דער „יודישער רעפובליקאנישער פארטיי“, אדוואקאט זױר קראָפּ פון איזוהאָראַד. אויך צווישען די פערטערטער פון די לאַנד-ראַט מיטגלידער געפינט זיך דער יודישער קאנדידאט עמנואל גוטמאן.

א שקל-אקציע אין אלע לענדער.

לאַנדאָן, (י.ט.א.) די עקספּוּזיציע פון דער אַלעוועלטיכער ציוניסטישער אַרגאַניזאַציע האָט אַרױסגעלאָזט אַן אַויסרוף, אין וועלכען די חדשים אדר א' און אדר ב' פון לױפּענדען יאָהר ווערען פּראָקלאַמירט אַלס שקל-חדשים, אין וועלכע די ציוניסטישע אַרגאַניזאַציעס און פּערזאָנען ווערען גערופּען צו פּיהלען אַן אינטענסיווע ציוניסטישע פּראָפּאַגאַנדע און ווערפּירונגס-קאַמפּאַיע.

צום 200-יעהריגען זיבילעאום פון גרויסען דייטשען דיקטער און יודען-פריינד גאטהאלד אפרים לעבנינג.

בערלין, (י.ט.א.) דעם 22טן טאג ה.ה. ווערט אין דייטשלאַנד געפיערט דער 200-יעהריגער געבורטס-זיבילעאום פון בעריהמטען דייטשען דיקטער און גרויסען יודען-פריינד גאטהאלד אפרים לעבנינג, דעם לעבענספריינד פון משה מענדעל-סאָן. דער דייטשער פּעראַיין פּאַר קאַמף מיט'ן אַנטיסעמיטיום ווידמעט דעם אַנדענקען פון גרויסען דייטשען דיקטער זיין לעצטען זאַמל-העפּט, אין אַ רייה אַרטיקלען ווערט דאָרט אַרומ-גערעדט די טיפע מענטליכע בעציהונג, וואָס האָט כאַראַקטעריזירט לעבנינג'ן בונגע דער יודישער ראַטע.

צו נומער 19, וועלכער איז געאָנגען פון וואַרשאַ קיין טשענסאָבאָוו אָנגעפאַהרען אויף דעם שטעהער-רייגען משיב-ציון.

Dr. H. Lubicz
זענעלניאָנאָ 43, טעל. 41-32
מעדיצינישע פּאַר הויט, ווענערישע און מענדי-קראַנקייטען, הייזען מיט קאַרן-לעמפּע (האַר אױספאַל)

Dr. Z. Rakowski
סעקסאַנאַלער און טרענאַר-פּאַר
טעל. 27-31
פּערזאָנלעך פון 11-12 יאָר און פון 7-8 יאָר מיט
פּערזאָנלעך, געזונטער 17 יאָר און 11-12 יאָר פון

קלינישען
... דרוקעריען פּעריאָדען רעקלאַמען
טעל. 101 PIOTRKOWSKA GALWANO
Dr. med. B. Robinzon
אינערליכע און קינדער-קראַנקייטען.
פּעטריקאווער 10, טעל. 31-86
לעהטע און פון 8-9 1/2, פרייה און פון 3 1/2-4 1/2 נאַכט.

וואַרשאַ, 15 (טעלעפּאָניש פון אונזער קאָר-רעספּאָנדענט) אויף דער היינטיגער זיצונג פון דער סייסקאָמיסיע פאַר אויסערליכע ענינים אין דער אויסער-מיניסטער זאַלעסקי אַרױסגעטרעטען מיט אַנזעספּאַנע וועגען די אַקטועלע פּראָבלעמען פון דער פּוילישער אויסער-פּאַליטיק. אַפּשטעלענדיג זיך אויף דעם פּערלוד פון פּויליש-ליטווישע סכּסוך אַינים פּערגאַנגענעם יאָהר האָט דער מיניסטער אָנגעוויזען, אַז ס'איז נאָך גאַנץ ווייט פון איינשטעלען נאַרמאַלע בעציהונגען. הגם די רעוואַלוציע פון פּעלקער-ליגעראַט פון 10. דעצעמבער 1927 האָט רערצו פּערפּליכטעט בירע צוריק.

אנרי טאַרעס ענטזאָגט זיך צו פיהרען אַ פּראָצעס געגען אַ ציוניסטישער צייטשריפט.

פאַריז, (י.ט.א.) די טעג דאָרף אין פאַריז זער געריכט פּאַרקומען דער פּראָצעס צווישען דעם יודיש-פּראַנצויזישען זשורנאַליסט קאַדמי-קאַהען און דער ציוניסטישער צייטשריפט „מנורה“ אין צוזאַמענהאַנג מיט דער שאַרפער פּאַלע-מיק, וואָס קאַדמי-קאַהען האָט געפּיהרט מיט „מנורה“ וועגען ציוניסטישע פּראָצען, האָט ער אַנגעקלאָגט אין געריכט די רעדאַקטאָרען פון דער ציוניסטישער צייטשריפט, בעשולדיגענדיג זיי אין טרייבען רכילות געגען זיין פּערזאָן. אין נאָמען פון קאַדמי-קאַהען האָט געוואָלט אונטערשטיצען די בעשולדיגונג דער בעריהמטער פּאַריזער אדוואַקאַט אנרי טאַרעס. לעצטענס האָט זיך אָבער ענטשלאָסען צוריק-ציהען פון דעם פּראָצעס, און האָט צוגעשיקט צו

א באהז = קאטאסטראפע.

געכטען אַרום האַלב 5 פאַרטאָג איז אויף דער ליניע וואַרשאַ-טשענסאָבאָוו פּאַרענקומען אַ פּאַהן קאַטאסטראַפּע, צוליב דעם, האָט עס איז געווען איבערגעריסען די טעלעפּאָן-ליניע. דער משיב-ציון, וועלכער איז אַרויס פון ראַך קיין און דער ריכטונג קיין פאַר, האָט זיך פּער-האַלטען פאַר דעם נעשלאָסענעם סעמפּאַר און געוואָרט אויף אַ סיגנאַל. אין אַ פּאַה מינוט אַרום איז דער פּאַסאַזשיר

ארט
זאכאדניא 43
היינט, מיטוואך-1 פארשטעלונג: אנהויב 9.30 אין אונזער
לאמבעס
1) אובערטור | 3) קאַפּעלייש | 5) קילע-ביילע | 7) וואסער-טרענער | 9) ווייב און געליבטע | 10) ס'יודישע געסקעל
2) נאכטורען | 4) באַלעבאַטיש | 6) מורינג זליבאַב | 8) זאַטקעס
טעקסטען פון משה בראדערוואן, משה נאדיר, אהרן צייטלין און ב. קאוונער.
די קאַסע איז אָפּען טעגליך פון 6 און 7.30 ביז 5 נאַכט, און פון 7 אונזער.

גאַנץ לאַדז וועט זיך טרעפּען ד.1. פּעברואַר 54. שױנקעוויטשאַ 54 אויף א נאכט אויף ריווייערא

נייער מאלקסבלאט

דער דורכפאל פון אמאנולאה'ס בוונות.

דער טעלעגראף האט געפראכט א קורצע יריעה:

דער קעניג פון אמאנולאה, אמאנולאה האט אפדאקירט, זיין ארט פערנעמט ויין פרויער. שלעכטע יודעה פלעגן אנקומען פון אמאנולאה יוסטאן זייט אמאנולאה איז צוריקגעקומען פון זיין אייראפעאישער רייזע. די רעפארמעס, וואס ער האט געזאגט איינפיהרען האבען אנגעטראפען אויף א אונזערדיגענהייט פון א נויסער טייל בעפעלקערונג און געפראכט צו אנאויפטמאך פון איינזעכטשטיים. אמאנולאה האט געקעמפט מיט זיינע אונזער פרייענע אונטערטאנען, און ווי ס'האבען געלויבט מיט די מיטטיילונגען פון פראנט, נאנץ ערפאלגרייך, יעדענפאלס — האט ער זיך איינגעהאלטען און די הויפטזעכטערן, און די אויפשטענדיגע זענען ארויסגעטריבען געווארען פון די פונקטען, וואס זיי האבען פערקאפט.

און דא מיטאמאל איז אנגעקומען א יריעה, א אמאנולאה האט אנגעהויבען אירעאיש צו קאר פיטולירען, אפגעזען זיך פון א רייה רעפארמען, וועל ער האט שוין טיילווייז געהאט ארויסגעפיהרט. אמאנולאה האט געמוזט און זיין וועג פון רעפארמען אויסוועהלען דעם וועג פון אלע אויפטישע און האלבאייראטישע מלוכות.

אויפ'ן דאזיגען וועג איז מיט גרויס ערפאלג א דורך יאפאן, אויפ'ן ועלבען וועג האט געפרובט נעהן די נייע טערקיי און ס'איילא איצט צו נעהן מיט דעמועלדיגען וועג בינא.

ווי זעהט אויס דער אנטיסעמיטיזם אין רוסלאנד?

בעאבאכטונגן פון דר. איזמאר פרוינד

בערלין, (י.ס.א.) ווי די יודישע טעלעגראפיע אנגעטוהר האט זינער צייט מיטגעטיילט, האט דער בעקאנטער יודיש-דייטשער געלעהרער און פובליציסט דר. איזמאר פרוינד געמאכט אין דעם 1928 א רייזע איבער סאוויעט-רוסלאנד, וואו ער האט שטודירט די לאגע פון די דארטיגע יודען.

זיינע בעאבאכטונגען פערעפנטליכט דערפאר פרוינד אין דעם „געמינדערבלאט פון דער יודישער קהלה אין בערלין.“ אין לעצטען אויסקעל פון דער סעריע, רעדט דר. פרוינד ארום די גרשטייגונגען פון אנטיסעמיטיזם אין סאוויעט-רוסלאנד. פון זיינע געשפראכענע מיט די „קאמונט-פיהרער גיט דר. פרוינד איבער:

דער פארויער פון „קאמונט“ די סמיראזויש האלט, אז די שרעק, וואס ווערט פערשפרייט אין אויסלאנד, אז דער אויספרוך פון דער יודעך שנה צווישען די זייערע זאך ויין א געפאחר פאר דער יודישער קאלאניזאציע, איז אומגערינגעט. די שנה פון פויער צום יוד האט געהאט א גרויזע רעין, וואס דער פויער האט אין יודען געזעהען דעם הענדלער און עקספלואטאטאר. איצט אבער, ווען דער רויסער פויער זעהט, אז יודען ארבייטען, פונקט ווי ער, שווער און ביטער אויף דער ערד, האט נישט דער אנטיסעמיטיזם קיין שום גלויה. אב, וויסען די פויער, אז די ערד, וואס מען גיט יודען און קרים, איז ווייט נישט קיין בעגווערס נוסע. וואלט די ערד געווען א נוסע, וואלטען זיך אויף איהר לאנג געפינען עלגים.

די מערעושיק, דער וויצע-פארויער פון „קאמונט“, לייקענט נישט די גענעראציע, וואס עקזיסטירט דען צווישען דעם יודישען און רויסישען פויער. אבער

פערקער און פרייהייט

דאס נאנצע גליק פון דער בעפרייאונג פון די פעלקער ליגט אין דעם, וואס די פעלקער קאנען אפיציעל ערדען אויף זייערע אייגענע לשונות. אבער וואס איז דאס גליק מיט די אייגענע לשונות, אויס עס ווערט אויף זיי געוואנגען נאר דאס און נארשער שטאלץ און פינדשאפט צום מענטשן פון דער אַנדי דער נאציאנאליסעט?

און אפילו די קולטור האט דערפון ווינציג וואס דערווייל געוואונען. אנטשטאט די דאזיגע נאציאנאליסעט וואלטען פרייערע מיט ממשותי-דינער ארבייט די ליטעראטורען און די וויסנשאפט טען פון די וועלט-שפראכען, פלעסקען זיי זיך אין דער אייגענער בלאטע און איילען זיך אויף דער ניד אויפגעריכט צו ווערען, אויב אפילו דאס מוז געטון ווערען דורך דער פוסטער אויפבלאזונגיש. ווי להבדיל יענע זשאפע, וואס האט געוואלט ווערען אזוי גרויס ווי דער אַקס.

די ליטעראטורע שפאנגען פון די קליינע פעלקער זענען דערווייל פון נאציאנאליסעט ווערט. פער-קעהרט, ווי פערטאבע דערווייל נאך שטארק דעם געשמאק מיט זייער פראווינציאליזם און שאוויניסטישען אונטערשאץ, און די וויסנשאפט האט איראוי פאר דעם אלעם גארנישט. ווייל צו שפאפען וויסענשאפט מוז מען האבען א גרויסען בנין מיט א טיפען פגראמענט.

אַלץ וואס מען קאן דערווייל זאגען ווענען דעם גרויסען אירעאל פון זעלבסטפעשטימונג, איז, אז דאס איז א מין איינזעכטיגע, וואס וועט אפטר אפאל געהמען צעהלען דיוידערנע. ווען די פעלקער וועלען צוריק געווינען זייער גלייכענוויס און וועלען קומען צום מענשליכען שכל און זיך אפטייעל אויס-געשעלען, קאן זיין, אז זיי זאלען אויף זייער לשון שפאפען עפעס נייעס און אנטערטאנעטעס. עס איז אויך אַאינזעכטיגע און דעם זון, וואס האט קיין גרויסעס ווערט נישט געשאפען, ווערט אבער עלער מענטשאַרע פילונג פערשפרייט ביסלעכוויי און פאלק. דער אונטערשטער מענטש ווערט מעהר ציוור-ליוור. אויב אפילו די הויך פון דער ציוויליזאציע איז פאלק פאלט צוריק.

און דאס איז דער סוף פון אַאיילוע, וואס מען האט געטראגען ווי א נייע רעליגיע פאר א מיר, דער האפנונגסלאזער וועלט.

אי'וד — מיטגליד פון דער רע-פּראציאנס-קאנפּערענץ.

בערלין (י.ס.א.) דער מיטגליד פון באַנק-הויז מ. מ. וואַרבורג אין האַמבורג, דר. קאַרל מעלכיאָר איז בעשטימט געוואָרען אלס איינער פון די צוויי סטעלען פון די דייטשע זאַכפּרעסענדיגע צו דער פאַרשטענדער רע-פאַרציאָנס-קאָנפּערענץ. לכתחילה האָט דר. מעל-כיאָר געזאָלט, צוזאַמען מיט'ן פּרעז. פון דער דייטשער רייכס באַנק, האַלאַרד שיכט, בעשטימט ווערען אלס איינער פון די 2 הויפט-זאַכפּרעסענדיגע. דאָס איז אַבער נישט געשעהן צוליב דעם פּראָטעסט פון די דייטשע אינדוסטריע-קרייזן, וואָס בייַדע עקספּער-טען זענען פאַרשטענדיק פון דער באַנק-וועזען.

פערקער און פרייהייט

דאס נאנצע גליק פון דער בעפרייאונג פון די פעלקער ליגט אין דעם, וואס די פעלקער קאנען אפיציעל ערדען אויף זייערע אייגענע לשונות. אבער וואס איז דאס גליק מיט די אייגענע לשונות, אויס עס ווערט אויף זיי געוואנגען נאר דאס און נארשער שטאלץ און פינדשאפט צום מענטשן פון דער אַנדי דער נאציאנאליסעט?

און אפילו די קולטור האט דערפון ווינציג וואס דערווייל געוואונען. אנטשטאט די דאזיגע נאציאנאליסעט וואלטען פרייערע מיט ממשותי-דינער ארבייט די ליטעראטורען און די וויסנשאפט טען פון די וועלט-שפראכען, פלעסקען זיי זיך אין דער אייגענער בלאטע און איילען זיך אויף דער ניד אויפגעריכט צו ווערען, אויב אפילו דאס מוז געטון ווערען דורך דער פוסטער אויפבלאזונגיש. ווי להבדיל יענע זשאפע, וואס האט געוואלט ווערען אזוי גרויס ווי דער אַקס.

די ליטעראטורע שפאנגען פון די קליינע פעלקער זענען דערווייל פון נאציאנאליסעט ווערט. פער-קעהרט, ווי פערטאבע דערווייל נאך שטארק דעם געשמאק מיט זייער פראווינציאליזם און שאוויניסטישען אונטערשאץ, און די וויסנשאפט האט איראוי פאר דעם אלעם גארנישט. ווייל צו שפאפען וויסענשאפט מוז מען האבען א גרויסען בנין מיט א טיפען פגראמענט.

אַלץ וואס מען קאן דערווייל זאגען ווענען דעם גרויסען אירעאל פון זעלבסטפעשטימונג, איז, אז דאס איז א מין איינזעכטיגע, וואס וועט אפטר אפאל געהמען צעהלען דיוידערנע. ווען די פעלקער וועלען צוריק געווינען זייער גלייכענוויס און וועלען קומען צום מענשליכען שכל און זיך אפטייעל אויס-געשעלען, קאן זיין, אז זיי זאלען אויף זייער לשון שפאפען עפעס נייעס און אנטערטאנעטעס. עס איז אויך אַאינזעכטיגע און דעם זון, וואס האט קיין גרויסעס ווערט נישט געשאפען, ווערט אבער עלער מענטשאַרע פילונג פערשפרייט ביסלעכוויי און פאלק. דער אונטערשטער מענטש ווערט מעהר ציוור-ליוור. אויב אפילו די הויך פון דער ציוויליזאציע איז פאלק פאלט צוריק.

און דאס איז דער סוף פון אַאיילוע, וואס מען האט געטראגען ווי א נייע רעליגיע פאר א מיר, דער האפנונגסלאזער וועלט.

Dr. H. WOLKOWSKI
צעגעלניא 25, טעל. 26-87
 ספציעל ארצט סאר הוימ אין ווענע-
 רישע גראנקהיימען, מענער-
 שוועבע, אלע ארט אנאליזען, בעהנג-
 לונג מיט קווארץ-שטראהלעך.
 יאמט אן פון 8-10 פריה, 12-2 נב. אין 4-8 טעל.

Dr. med. J. LUBICZ
ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 41-46
 קראנקהייטען פון די ביינער, געלעזקען,
 פערקרימינגען פון די פלייצעס און גלידער.
 איינזעע פראנצאזישע פון זעמליכע און פראנצויזישע
 שטרעמען, די: קולדורשע הויף מלחמות, קונסט-
 ליכע פיס, נאטורעלען א.ו.א.ה.
 עספאנאנט פון 7-5 אין ארבעט.

יאנואר

זון-אויסגאנג 7.41 זון-אונטערגאנג 3.49

16

מיטוואך

ה

שבת תרפ"ט

זיך פערגיפטעט א יודישע משפחה.

וואס איז עס — א צופעליגרייט, צי א פערברעכען?

די פאליציי האט אונטערזוכט אראפ א פארהאנגען פרי זיך צו דערווייטן די סיבה פון דער פערטויטונג.

עס איז גאר איינזעלן האבען אלע פערלירערן דאס פערטויטונג.

(2) אויף נאָואַמבערג 21 האָט געכטען פאַר אַ סירט אַ שרעקליכער פאַל.

א גרויסע שרפה איז פרושינאווסקי'ס פאבריק.

שינאווסקי'ס פאבריק איז אינגאנצן פערברענט געווארן, דער הויך איז ווערן א פערטויטערער. די סחורה איז נישט געווען אסעקורירט.

דער שטיקערער רויך האָט אַרויסגעטריבן פּוּג'ס לאַקאַל אַלע אַנגעשטעלטע, און לעצטען מאָרן מענטש האָט איינער געווען אַצוּקלינגען צו די פּיערלעשער.

אין דער רייסע פון אהרן פרושינאווסקי אויף פיעטריקאווער 220 איז אויסגעבראָכען אַ שרפה, וועלכע איז ענטשטאנען צוליב אונפאַרויכטיג קייט ביים אַנזאַרמען די פערפויזערע רעהרען.

קאנפערענץ, וועגן אב'ארבייטער פאראיז א פערדיינס-בנין אויף ברייטען שטייגער ווערט ווידער אקמוועל אין לאדז.

שלאָסען זיך צוריקגעקערט צו דער פּראָגע, און צו רעאליזירען דעם פּלאַן. דער רעפּראָזאַנטאַנט האָט אַרויסגעזאָגט אַ לעבן האַפּטע דיסקאָנע וועגן דעם, אויף וועמענס חשבון דער בנין דאַרף געבויטע ווערן: אייניגע האָבען זיך אַרויסגעזאָגט דערפאַר, און דער בנין דאַרף געבויטע ווערן דורך די פּראָפּעסיאָנעלע פּעראַוינען מיט דער בערייטער מאַטעריעלער מיטוהילף פון מאַניסטראַס, די אַנדערע מיינען, און דער בנין דאַרף געבויטע ווערן פּוּג'ס מאַניסטראַס.

ערשטע שטאַט-טראַקטען אין פּוילען, בעשלאָסען אויס-צו-צו-גאָסען פּעראַוינע-בנין פאַר די אַרבייטער אַרגאַניזאַציעס.

(2) לויט דער אינזיצאָוו פון דעם טעקסטיל-פּעראַוינע און פון דער קרוי-אָקאָמיע פון די פּראָ-פּעסיאָנעלע קלאַסען-פּעראַוינע, איז געכטען אין לאַקאַל פון די קלאַסען-פּעראַוינען פּאַרנעקומען אַ קאַנפּערענץ-וועגען בוינע אַ גרויסען פּעראַוינע-בנין. און דער קאַנפּערענץ וועגן אַנזענער געווען אַ חוץ די פּאַרשטעהער פון די פּראָפּעסיאָנעלע פּעראַוינען, אויך פּאַרשטעהער פּוּג'ס מאַניסטראַס און פון פּאַליטישע אַרגאַניזאַציעס.

עטרייכע וויכטיגע בעשרוסען אויף דער נעכטיגער זיצונג פון וואיעוואדע-אמט.

נאָכדעם וועגן איינזענעלע געוואָרען 3 קאַ-מיסיעס, וועלכע וועלן דאַרפן אַרויסגעבן זייערע מינונגען אין די ענינים פון געווענדיג, געוועלשאַפט ליכער שוין און לאַנדווירטשאַפטליכע.

וויצער-וואיעוואדע לעוויצקי האָט אַפּגעגעבן אַ בע-ריכט וועגן דער אַקציע צו פּעראַוינען דעם 10-יאַרהייטען זיבלי פון פּוילענס אונטערזענונגס-סיווערען שוין געמאַכט די פּאַרנעקומענע צו עפענען די קורסע ביי דער טעקסטיל-שול און אַ פּאַלקס-אוינווערוויטעס פון אַ דאַרפ-סיני.

געכטען איז פּאַרנעקומען אַ זיצונג פון וואיעו-וואיעו-אמט. נאָכדעם וו'יס'איו אַפּגעגעבן געוואָרען דער טעקסטיל-פּעריכט, איז פּערהאַנדעלט געוואָרען די פּראָגע וועגן אַנטויל אין דער אַלגעמיינער אויס-שטעלונג אין פּוילען. נאָכדעם האָבען די לייטערס פון די אַפּעליאָנען פון געווענדיג-און שפּיטאַל-וועגען, געוועלשאַפטליכען שוין, לאַנדווירטשאַפט אַפ-געגעבן פּעריכטען וועגען ווער טעקסטיל, און

א שפחה מיט יתרו'ס נעמען. ארבייט ביי בארעבאטיס אין בעארבייט זיי...

אויף קילינסק-אָנאַס, האָט פּרוי ראוואַלסקאַ בער-מערקס אַרײַנגעוואָרן אין אַ געוועלכע עפעס אַ פּוילי-אין וועלכער זי האָט מאַמענטאַל דערקענט איהר רינסט.

מיט דער הילף פון אייניגע פּערבוינענער האָט פּרוי ראוואַלסקאַ די רינסט פּערהאַלטען. עס איז פאַר אַנגעקומען פּאַליציי, וועלכע האָט זי אַפּגע-פירט אין קאַמיטאַראַט. די אויספאַרשונג האָט פּעסטגעשטעלט, און די סטעפּאָ מיטגעקעווישט הייסט גאר מאַריאַנאַ שלאָנאַק און, און זי און אַ פּראָפּעסי-יאַגעלע גנב'יסע, וועלכע איז שוין אַפּגעוועסען עפּליכע וויראַקען פאַר גנב'ות. אַלס רינסט פּערינגט זי זיך, בכרי צו האָבען אַ גינסטיגע געלענעהייט צו פּע-רעכענען איהרע בעל-בחינים.

דער סוחר יחזקאל רוואַלסקי פון פּאַרוועשע נאָ גאָס האָט דורך דער פּערמיטלונג פון עפעס אַי-אומבאַקאַנטער רייפּערקע אַנגענומען אַלס רינסט, אַ קריסטלעך מירעל פון אַ יאָר 28.

דינאמיט איז אב'אויוועז. א שרעהליכער אויפרייס אין א קווד.

ס'איז אַרויסגעווען געוואָרען פּאַנאַקאָוויץ, וועל-כע האָט ערטיילט הילף דער פּערוואַנערטער. צו דעם אויסטערלישען פאַל איז אויך אַרײַט געוואָרען געוואָרען די פּאַליציי, וועלכע האָט אַנגע-הויבען אַן-אויספאַרשונג.

(2) דאָס 32-יערהייטע רינסט-מירעל מאַריאַ מילאַש אויף גאַנסקאַ 31 האָט געכטען 10 אַ זינער אינדערפּריה געוואָלט איינהיצען דעם קובען-אויזען.

ווען זי האָט אַנגעהויבען אַרײַלענען קויהלען האָט זיך פּלוצלונג דערזעט אַ שרעקליכער קלאַפּ, און ס'האָבען אַנגעהויבען פּליהען שוואַבען, שטיקער-לעבעל און אַנדערע חפּצים.

די טעלעפאן-קאמוניקאציע פונקציאנירט נאך נישט גוט.

(1) ביי אַיפּט איז נאָך נישט צוריקגעשטעלט געוואָרען די גאַראַנטע טעלעפּאָנישע פּערפוינדונג פון דער פּראָווינץ מיט לאַדז. אַממייסטען איז בעשע-דינט די ליניע לאַדז-סטרוקאָוו, וואו אַלע קלופּעס זענען איבערגעקעהרט. די פּערפוינדונג וואָלט שנעל צוריקגעשטעלט געוואָרען, ווען נישט דאָס, וואָס די פּויעריס גנב'ענען די סלופּעס און דראַהטען.

מיט דאַנציג, טאַרן און קאַטאַוויץ איז נאָך נישט פּערהאַן קיין טעלעפּאָן-פּערפוינדונג, אויף דער ליניע לאַדז-וואַרשאַ איז נאָר סטעטי איין און איינציגע ליניע.

א קלייניגקייט — 250000 דאלאַר טאָ פאַרוואס-זשע נעהמט מען נישט אפ דאס געלד?

געכטען האָט דאָס אויסער-מיניסטעריום פּערנענטליכט אַ קאַמוניקאַט, אַז דעם 21-טען פּעברואַר 1928 איז און און סט. לואי געשטאַרבען אַ געוויסער יוסף קאַמינער, איבערלאָזענדיג אַ ירושה פון 250 טויזענד דאָלאַר פאַר זיין שוועסטער, וועלכע וואָלט געווען אין פּוילען.

די גריפע-עבירעמיע. (1) די גריפע-עבירעמיע איז לאַדז איז נאָך נישט שוואַכער געוואָרען. די גריפע האָט זיך אויך שטאַרק פּערשרייט אין דורע, פּאַפּיאַניץ, ווערוש, קאַנסטאַנטין און אַלעקסאַנדער.

זי האט אפילו פארן וואיעוואדע קיין מורא נישט... (1) פון לעמבערג איז אַנגעקומען אַ יריעה קיין לאַדז, און דאָס רינסט-מירעל פון געווענענעם לאַדזער וואיעוואדע נאָראַפּיד האָט, בעה אַ סכּוּך געוואָרען דעם ה' נאָראַפּיד מיט אַ רעוואָלוציע און ערקלערט, און וועט איהם ערשיינען.

קאמונאלע שפאָר-האסע דער מאַני-טראַט זאל ווערען אויך א... בארגער. (1) דער לאַדזער מאַניסטראַט טרעט צו אין פּערלויף פון היינטיגען יאָר צו אַרגאַניזירען אַ קאַמונאַלע שפּאַר און ליידיקאַסע.

אפטייען היינטיגע נאכט-דיזשורען. (2) היינט ביינאַכט דיושורירען פּאַלנענער אַפ-טייקען אַ אַנטאַניוויטש, (פּאַפּיאַניץ 50; כאַנ-רוינסקי, (פיעטריקאווער 164); סאַקאַלעוויטש, (פּושעיאָר 19); רעמבעלינסקי, (אַנרושיאַ 2); זונדעלעוויטש, (פיעטריקאווער 25); קאַספּערקעוויטש (זנערושער 54) און סראַוואַקאָוסקאַ, (בושעושינער 56).

עפענטליכער ענטפער

דעם קאנפּעקציאָנערן-פּערבאַנד (מענער-סעקציע)

אין דער נעכטיגער לאדער פרעסע האט זיך בעווידען א מעלדונג, אז די קאנפּעקציאָנערן פון מענער-מאַגאַזין ווערן טראָדירט דורכ'ן פּעראַיין, אַלעז 1 מאי 2 און זיי זענען געצוואנגען אָפּצושטעלען די אַרבייט.

די הערן קאנפּעקציאָנערן האָבען אינו פשוט איינגעקאפט דעם אויסדרוק, זיי הלומ'ן נאָך פון דער צייט, ווען אַ בעל-מלאכה איז געקומען מאַהנען געלד פאַר דער אַרבייט און מען האָט איהם אַרױסגעוואָרפֿען אַ גערעכטען. און היינט דען דאָס גישט סעראַר, אַז מען גיט 6-7 חדשימידיגע וועקסלען פאַר אַרבייט. אַז מען צעהלט אױס בײַ אונז קאַרגען לױן 90 ו.ל. פאַר 100 (און וויפֿיל מאַגזינערס ווערען אינגאַנצען פֿליטה און דעם בעל-מלאכה בלייבט פאַר דער אַרבייט... אַ לעטע), ווער שמוסט וועגען סתם מאַגזינערישע בלימעלעך: אַרױסגעגעבן אַ פּאַקאַטעל אין געשעפט דאָ-נערשטאָג אױף דער נאַכט (נאָך חדשים לױפֿענדיש), אַז די קאַסע איז נישט טעטיג פאַר שניידער". און דאָס ווערט געשריבען אין דעם נוסח ווי אין אַמאָליגע צייטען, אַז יודען און הינט טאַרען נישט בעזוכען דעם פאַרק. מיר ווילן שוין נישט רעדען וועגען זייער "איינזעלער" שפּראַך מיט פֿאַרשטע-הער פון פּעראַיין (ספּרעכענדי, שפּרעכענדי). די לעצטע מעשים זייערע, איבערהויפּט די האַנדלונג פון לעצטען שטריק, ווען זיי האָבען אױף דער נאַכט אונטערגעשריבען 19 פּראָצ. און אין דער פֿריה און זיך אױסגעלאָכט, דאָס אַלעס האָט געצוואנגען די מענער-מאַגאַזין-סעקציע זיך רעאָרגאַניזירען און צו נעמען אַ פּראָפּעסיאָנאַל, וואָס זאָל זיך ווידעמענען דער אַרבייט. דערפֿאַרזעט מען טאַקע נישט, אַז דער לױן זאָל געריסען ווערען, אַז מען זאָל שפּאַקלירען אױפֿן מאַגען פון בעל-מלאכה און געבען אײנעם אַרבייט, דעם צווייטען נישט (דאָס אַלעס ווערט געטאן מיט כּוונות). נאָך אַזאַ פּרייע הפּאָר-דיגע צייט, איז עס אָפּגעפֿעל פּערדריטלעך (מיר פֿיהלען זיי מיט), אָבער פּערפֿאַרען, יענע, גוטע ציי-טען, יענע אַ בעלי מלאכה איז געווען שוואַך, איז פּעריי און אַלעז מיט זייער איבטיגען לֶאָקאַט וועט זיי נישט געלונגען צוצוברעכען די פּעס-אַרגאַניזירטע מענער-סעקציע.

לאָזי, דעם 15-טען יאנואר 1929.

פאך-קאמפּיטע פון מענער-מאַגאַזין

ביים מאנאזין-שניידער-מייסטער-פּעראַיין, א.ל. 1 מאי 2.

טעלעגראַמען

קריגס-מיניסטעריום האט נישט געשיקט איהרע פּערטרעטער אױף דער זיצונג פון דער בודזשעט-קאָמיסיע

נישט וועלכעדיג אַרױסרופֿען קיין קאַנפּליקטען דורך אַ שאַרף רעאַגירען, ווי דאָס וואָלט געפֿאָדערט דער אָפיצירער כּבֿוד דעלעגירט ער נישט זינען אָפּצירען אױף דער זיצונג.

די דאָזיגע ערקלערונג האָט אַרױסגערופֿען אַ שאַרפע דיסקוסיע.

דער פֿאַרזיצענדיגער פון דער קאָמיסיע דעם בירקע ערקלערט דאָן, אַז לױט דעם רעגולאַרן מעלדעט נאָר די קאָמיסיע דער רעגירונג און זאָגט נישט אײַן. ער קען דערפֿירער נישט אַנגעהערן דעם משטעווערטינסקי פֿאַרשלאָג, ווייל ער קאַן דער-האַלטען אַ תּשובּה, אױף וועלכער ער האָט נישט פּערדינט.

דעם טשעווערטינסקי פֿאַרשלאָג איז דע-ריבער אָפּגעוואָרפֿען געוואָרען. דאָגעגען איז אַן גענומען געוואָרען דער פֿאַרשלאָג, אין וועלכען עס ווערט פּעסעגעשטעלט, אַז די זיצונגען פון דער קאָמיסיע האָבען קיינמאָל נישט געגעבען קיין גרונד צו דער פּערויכערונג. דאָס בעת איהרע בע-ראטונגען איז ווען עס איז בעלידיגס געוואָרען די אַרמעי, די קאָמיסיע נעמט נישט אין אַכט די מאַטיווען, צוהײב, וועלכע דאָס קריגס-מיניסטעריום האָט נישט געשיקט איהרע פּערטרעטער און אין די אינטערעסען פון דער מלוכה טרעט זיי צו בעטרעכטען דעם בודזשעט פון קריגס-מיניסטעריום.

מעלדונגען

די דאָזיגע ערקלערונג האָט אַרױסגערופֿען קיין קאַנפּליקטען דורך אַ שאַרף רעאַגירען, ווי דאָס וואָלט געפֿאָדערט דער אָפיצירער כּבֿוד דעלעגירט ער נישט זינען אָפּצירען אױף דער זיצונג.

מעלדונגען

די דאָזיגע ערקלערונג האָט אַרױסגערופֿען קיין קאַנפּליקטען דורך אַ שאַרף רעאַגירען, ווי דאָס וואָלט געפֿאָדערט דער אָפיצירער כּבֿוד דעלעגירט ער נישט זינען אָפּצירען אױף דער זיצונג.

די דאָזיגע ערקלערונג האָט אַרױסגערופֿען קיין קאַנפּליקטען דורך אַ שאַרף רעאַגירען, ווי דאָס וואָלט געפֿאָדערט דער אָפיצירער כּבֿוד דעלעגירט ער נישט זינען אָפּצירען אױף דער זיצונג.

די דאָזיגע ערקלערונג האָט אַרױסגערופֿען קיין קאַנפּליקטען דורך אַ שאַרף רעאַגירען, ווי דאָס וואָלט געפֿאָדערט דער אָפיצירער כּבֿוד דעלעגירט ער נישט זינען אָפּצירען אױף דער זיצונג.

די דאָזיגע ערקלערונג האָט אַרױסגערופֿען קיין קאַנפּליקטען דורך אַ שאַרף רעאַגירען, ווי דאָס וואָלט געפֿאָדערט דער אָפיצירער כּבֿוד דעלעגירט ער נישט זינען אָפּצירען אױף דער זיצונג.

וועגען א דירעקטאר פון האַנדעלס-קאַמעדעלעגאַציע פון פּאַריקאַנטען-פּערבאַנד ביים וואַסער-וואַסער-וואַסער.

מיטלער אינדוסטריע וועגן דערפאַר, אַז אַלס רר רעקטאָר פון דער לאָדער האַנדעלס-קאַמעדעלעגאַציע פּעשטימט ווערען דער לייטער פון דער אינדוסטריע אָפּטיילונג ביי דער וואַסער-וואַסער-וואַסער בייער. וועמענס אַרבייט און דער וואַסער-וואַסער-וואַסער ווערט שטאַרק געאַכטעט.

10 איז 8 יאהר קאַטאַרגע פאַר הרגענען א ניט-דערגאַנגענעם טווער.

דער פּאַטער פון דער כּלה מיכאַל פּאַרק אין אַרױסגעגאַנגען צו די אַוואַנסירטקייט און געדענקען זיי זאָלען זיך בערהויען, די ברידער האָר פּען געפאַסט פּאַרווען, איהם פּערשעפט אין הויף אַרױן, און מיט מערערס איהם דערהרגעט אױפֿן אָרט.

ווילסט נישט געבען קיין פּאַפּיראַס טאָ ווער מיר טוין דערהרגעט אױפֿן אָרט!

דעם 27. אַקטאָבער פ. י. האָט דער 20 יערהיגער יאָעף אָוויטשאַרעק געענעט אױפֿן מאַרק אין אַלעקסאַנדער זײַן קאַלענע ווישניעווסקי און געדענקען ביי איהם אַ פּאַפּיראַס.

אי אנטאָני גושיבעה זיצט א שוין דערשטער רבוק.

דעם 27. אַקטאָבער פ. י. האָט דער 20 יערהיגער יאָעף אָוויטשאַרעק געענעט אױפֿן מאַרק אין אַלעקסאַנדער זײַן קאַלענע ווישניעווסקי און געדענקען ביי איהם אַ פּאַפּיראַס.

וויב א באהן-קאַטאַסטראַפּע.

די פּערגאַנגענע נאַכט איז הינטער ראַס פּשאַ פּאַרעקומען אַ קאַטאַסטראַפּע מיט'ן טראַנס-פּאַרטיזאָ נומער 1478.

א פּאַרלעוונג אין "וויזא" וועגען דעם יודישען שול-פּראַבלעם אין פּוילען.

היינט, מיטוואַך, דעם 16 יאנואר, 9 א זייער און אַווענט קומט פאַר אין לאָזאַל פון פּרייער קלוב וו.י.א. (אַל קאַשטשוסקי 21) אַ פּאַרלעוונג פון דאָקטאָר פּילאַו. ס. ראָענבאָים אױף דער טעמאַ "דער יודישער שול-פּראַבלעם אין פּוילען".

בעפאלען א שאפער און איהם שווער-פּערוואַונדעט.

דער שאַפּער האָט פּאַרטאַגיס געדריממעלס אין דער טאַקסידעק, וועגן צו איהם געעלאָפּען 2 אונגעקאַנטע פּערשינען, אַרױפגעוואָרפֿען אַ זאַק אױפֿן קאַפּ, און איהם דאָן מיט אַ טעמפען וועגען שטאַנד געמאַכט עטליכע וואַונדערן אין קאַפּ.

Dr. med. I. Wajenberg CEGIELNIANA 47, tel. 26-02

אינדעליכע קראַנקהייטען. ספּעציעל פאַר לונגען-און האַרץ-קראַנקהייטען, בעשטראַלונגען און קינסטליכע בערג-זון. אין דערהיים פון 3-5 נאַכטיגאַן.

יוד. פרויען-פערבאנד וו.י.א.א. א.ל. לאשטשושקי 21
היינט, מיטוואך, דעם 16-טען יאנואר ד.י. 9 א וייער אָווענד,
אויפן וועכענטליכען טעג-אָווענד, וועט

ד"ר פיל. ש. ראזענבוים

האלטען אַ רעפערעט אויף דאָס טעמפּ
„פראבלעמען פון יוד. שול-וועזען אין פוילען“
איינגעבן פאַר מיטגלידערנס און צייגעמיינדע געלט - אומזיסט.

וויכטיג פאַר ביי-פאַכלייט!

אייגענע פראגעמעטען פון ראובן ברייטשטיין, זאקאנטא 23
בויזער פּוּנָם הויז נאווה-צענטערלעך 35

פיליג צו פערקויפּען: ווי
יי שאיעוויטש, וואַלאַרסקא 19 און ביי מיני, קילינסקי 26. 1228

FIRMA EGZYSTUJE OD 1888 r.
JADAĆ W RESTAURACJI WOLFOWEJ
znaczy DOBRZE SIĘ ODŻYWIĄĆ.
Narutowicza 5, tel. 46-84
wydaje znane ze swej dobroci ŚNIADANIA od 60 gr.
Obiady i Kolacje po cenach konkurencyjnych.
Codziennie od godz. 7 wiecz. KONCERT
pod kierunkiem p. Taubego.
Polecamy oryginalny PILZNER z BECZKI.
Bufet obficie zaopatrzonej w wszelkiego rodzaju trunki — krajowe i zagraniczne oraz w zimne i gorące zakąski przez cały dzień.
CHLEB GRATIS.

Dr. ADAM GROSGLIK
Al Kościuszki 27
tel. 51-78.
הויז - און העכערשע קרענקע,
דע. טעגן און ליכטיגל אינסט.
געלט און פּאַן 4-7 אין אַווענד

Dr. med. W. EYCHNER
גינעקאלאג-אקושיער
זנערלישער 11.
טעל 34-72
געלט און פּאַן 8-6 אָווענד.

Dr. med. NIEWIAZSKI
פּעניאַלעט פאַר טיפּליק, קרימל און וואַט.
קראַנקע, בעהאַנדלונג פון טעמפּ - שווערע.
59-40 טעל 5, טעל 5
געלט און פּאַן 10-8 פּאַן און פּאַן 9-5 אָווענד
גענווענער הויטעוואַל פאַר פּוילען.

Dr. A. MAZUR
פּעניאַלעט פאַר טיפּליק, קרימל און וואַט.
קראַנקע, בעהאַנדלונג פון טעמפּ - שווערע.
66-01 טעל 65, טעל 65
(איינגעבן און פּאַן פּאַן פּאַן פּאַן)

פּעניאַליכער ענטפּער.
אין ציוואַנענענען מיט דער נעכטיגער אַנאַנס
פּוּן „ג.מ.“ פּוּן אַ געוויסען מלך לענטשיצקי
נאָואַ צענטערלעך 10, 18 אין וויל פּוּלמאַרשט
נישט מקיים פּאַן זיין, מלך און פּענעטליך בעקאַנט,
אַז דאָס איז אַ געמיינער ליגען. אַלס עדות פּעררעך
אין מלך אויף דעם מודה הוראה הרב ר' זעליג פּוּן
פּוּלנאַצא 4, און דעם פּאַן-דין האָט דער אויבען-
דערמאָנער מלך לענטשיצקי זעלבסט נישט
אויסגעפּוּרשט, אויב ער וועט דעם פּאַן-דין נישט
האַלטען, וועל אין מוזען דעם ענין איבערגעבען
דעם פּאַן-דין. מיט אַכטונג
יעקב קלמן פּאַלעס, נאָוואַמיסקא 4

LEKARZ DENTYSTA
St. GELBERG
יאכאדניץ 15, טעל 31-08
היינט גאַנץ פּערנאַלעטיגע צייטן - און מונד-
קראַנקע, צו גאָן - ציהונג און שמערצען, היילט
מיט ליכט - בעסטערלינג, ספּעציעלער לאַבאָראַ
טאָריום פּוּן קינעטליכע צייטן.
געלט און פּאַן 9 פּאַן פּאַן 7 אָווענד.

UZWA GRANULKI RUSZYAN
KASZLU OUSZNOŚCI i CHRYPKI
Dr. A. Uryson
אינערליכע קראַנקעייטען
ספּעציעל מאַגען, דאַרם און לעבער-קראַנקעייטען
קאַנטאַנטער 20, טעל 35-85
געלט און פּאַן 3 פּאַן 5 און וייער נאַכמאַג.

Dr. A. Uryson
אינערליכע קראַנקעייטען
ספּעציעל מאַגען, דאַרם און לעבער-קראַנקעייטען
קאַנטאַנטער 20, טעל 35-85
געלט און פּאַן 3 פּאַן 5 און וייער נאַכמאַג.

WIM jest wielką pomocą dla każdej gospodyni.
Myje się nim szkło i porcelanę, czyści łyżki,
noże i widelce, szoraje garnki, rondle i wszelkie
naczynia kuchenne. Przy pomocy Vim'a utrzymuje
się idealnie wanny, miednice i krany. Posypać
wilgotny gałganek małą ilością Vim'a, a po chwili
znikną wszelkie plamy i złogi,—doprowadzić nastę-
pnie wszystko do blasku, czystym miękkim gałganikiem.

MIĘSKI KINEMATOGRAF OSWIATOWY
Wodny Rynek (róg Rokicińskiej) tel. 18-26
Dojazd tramwajami 16 i 10.

Od wtorku, 15 stycznia do poniedziałku,
dnia 21 stycznia 1929 r. wł.
Dla dorosłych:
„MIŁOŚĆ JOANNY NEY“
Dramat osnuty na tle głośnej powieści
ILJI EHRENBURGA.
Dla młodzieży:
„Tajemnice dżungli afrykańskich“
Niesamowite przygody odważnych myśliwych.
Nad program: „Brzdąc dostaje zęb-
ków“. Komedja w 2 aktach.

Dr. M. ELIASBERG
כירורג
פיעטריקאווער 66
טעלעפאן 17 87
פּוּן 4 ביז 5 אין אָווענד.
געלט אויך איצט און אין דער
רעמשיצע „VITA“, פּיעטרי-
קאווער 45 פּוּן 6-7 אָווענד.

אגעוועלעב
אין פּוּזנאַן
געבען סטאַרי רינעק
זאַפּאַרט אַפּאַגעבען.
אַפּערטן פּוּזנאַן פּאַסט-
רעסטאַנט „M. S. 19“

ארענטשווער
אין אַ לערן - יונגעל
ווערען געבויכט ביים
קאַמאַשען-שטעפּער אויף
גלובנע 33. 3798

צו פּערמיטען אַ גרויס
פּראַנט - צימער
וועבאָדיג 69 (דוג דזשעלנא)
און צווישען קלינגען קאַרוואַר
2-פּאַן שפּאַק וואַיוונג 18.

Table with 2 columns: Show Name, Dates. Includes titles like 'לעטשניצע', 'ד' וירושאנער הויס', 'ד' גארדשטיין', 'ד' יוסטמאן', 'ד' ראָזענבוים', 'ד' פּאַפּירעני', 'ד' קאַנטאַר', 'ד' וויינבערג', 'ד' סאָפּעל', 'א. גראַדענשיק', 'ג. ראָזעם', 'צו פּערמיטען אַ גרויס פּראַנט - צימער'.